فیلمی جۆکەرو کوشتنی دەوڵەمەندەکان ... ن/جەلال قادر

ئارتەر (جۆکەر) لە پزیشکە دەروونیەکەی دەپرسێ : ئایە دونیا شێتانەیە یاخود من تێکچوومە؟

تات فیلیپ دەرهێنەروسیناریستی فیلمی (جۆکەر) لەجیاتی پەنابردن بۆ شەڕوپێکدادان، زێتر بایەخ بە بەسەرهات و ژیانی دەروونی تاڵی کاراکتەرەکە دەدات، هەرچەندە فیلمەکە پڕە لە تووندوتیژی، لە تەماشاکردنی کاراکتەرێکی خەمۆکاوی، بینەر تووشی گێشەگیری دەکات.

ئەگەر کەسێک ولاتی ئەمریکای نەدیبێت و تەماشای ئەم فیلمە بکات(لەوانەیە) وابزانێت زۆربەی گرتە و دیمەنەکان دروستکراون و خەیاڵین، کەچی لە حەقیقەتدا ئەمریکا ولاتێکی سەرمایەدار و بازرگانی جیهانە و چینێکی هەژار تێیدا دەژێت. بۆ نموونە : ئەو کۆلانانەی جۆکەر پێیدا ڕادەکات و دەوری تیا دەبینێت، پڕە لە زبڵ و خاشاک، ڕاستین و شوێنی هەژار نشینین. لەگەل هەر گرتەیەک دیمەنی بینا بەرزەکان و کۆلانە وێرانەکان دەبینین، کە ئەمەش دەرهێنەر جیاوازیە چینایەتیەکەمان پیشان دەدات. هەروەها زانیاریمان دەداتێ کە ڕووداوەکان لە کوێ ڕوودەدەن.
ڕووداوی فیلمەکە دەمانگەڕێنێتەوە بۆ سالانی هەشتاکان، دەبینین (جۆکەر) لافیتەیەکی بەدەستەوەیە و ریکلام بۆ بازاڕێک دەکات، کەچی لەناکاو چەند چەتوونێک دێن و لافیتەکەی لێدەڕفێنن. لە ئەمریکا نەک پیاو بگرە ژنش لەسەر شەقامەکان دەبینیدرێن لافیتەیان بەدەستەوەیەو ریکلام بۆ دوکاندارو بازرگانەکان دەکەن. بەلام ئەوەی جێگەی داخە ئەو کەسەی جۆکەر کاری بۆ دەکرت، سزای جۆکەر دەدات لەسەر ونبوونی لافیتەکە، بە بڕینی بڕێک پارە لە مووچەکەی. هەر لەسەر کارش کاراکەتەرێکی شەڕانگیز دەمانچەیەک دەدات بە جۆکەر، بۆ ئەوەی لەدوا ڕۆژ تووشی کێشە ببێت. لەدواجار جۆکەر لەماڵەکەی خۆی بە (مەقەست) ئەو کاراکتەرە دەکوژێت.

لەگرتەی (یەکەم و کۆتایی) جۆکەر لەبەردەم پزیشکێکی دەروونی دەبینین، ئەوەش بەو مانایەی کە سیستەمی ئەمریکا مرۆی هەژاری تووشی نەخۆشی دەروونی کردووە و نە ئامادەیە چارەسەریان بکات و نە دەرمانشیان پێ ڕەوا دەبینێت بیانداتێت.

دیمەنەکانی ناو واگۆنی قیتارەکان : کاتێ جۆکەر دەیەوێت بزەخەندەیەک بکاتە سەر لێوی منداڵەکە کچی دایکی منداڵەکە تووڕە دەبێت. لێرەدا تێدەگەین کە پەیوەندییەکان لەناو تاکی کۆمەلگە بەرەو کزبوون و لەناو چوون دەچێت. هەروەها هەر لەناو قیتارەکە سێ ئەکتەری دەوڵەمەندی (گاتام) شێتی بە ئافرەتێک دەفرۆشن و پاشان تێر وپێ لە (جۆکەر) دەدەن. جۆکەر تووڕە دەبێت هەرسێکیان بە(دەمانچە)دەکوژێت و هەڵدێ.

لەبەرئەوەی ئەو سێ کاراکتەرە لە چینی دەولەمەندەکان دەبن، خەلکی هەژارنشین ئەم کردەوەیەی (جۆکەریان) پێخۆشدەبێت، لەپاش ئەم ڕووداوە خۆشەویستی جۆکەر وەک قارەمانێک دەچێتە دڵی جەماوەرەوە. هەر بۆیە ماسکی جۆکەر پۆشین دەبێتە سیمبوڵ.

لە سیناریۆکە جۆکەر پاڵەوانی فیلمەکەیە، بەلام ئایە کێن ئەوانەی ڕکابەر و ناحەزی جۆکەرن؟ پێدەچیت جگە لە چینی سەرمایەدار، کۆمەلگەش بەشێکبن لەو تاوانانەی ئەنجامدەدرێن. بەلام(باتمان) وەک منداڵێکی ناسک و نازداری خیزانێکی بورژوازی دەبینرێت، کە چاوەڕوان دەکرێت لە ئایندا لە فلمێکیتر ڕووبەرووی جۆکەر ببێتەوە.

بەهەربار لەسەر ئەم کوشتن و تاوانانە، لە چاوپێکەوتنێکی تەلەفزیۆنیدا، (رۆبەرتۆ نیرۆ) لە جۆکەر دەپرسێ: ئایە تۆ کەسێکی سیاسیت؟

جۆکەر : نەخێر…من کەسێکم ژیان بە کۆمیدیا دەزانم…

لە گرتەی چاوپێکەوتنەکانی لەگەل (رۆبەرتۆ نیرۆ) : سەرەتا ئارەزووی تەماشاکردنی بەرنامەکانی دەکات (talk Show)، بەلام کاتێک دەچێتە ستدیۆ و لە شاشەی تەلەفزیۆن دەردەکەوێت، هەستدەکات (رۆبەرتۆ نیرۆش) گەمە بە هەست و سۆزی دەکات و دەیڕوخێنێت. دەگاتە ئەو ئەنجامەی کە ئەو کەسانەی خۆشمان دەوێن و سەرسووڕمانین پێیان، زۆرجار شایەنی ئەوە نین ڕێزیان لێبگیرێت. فیشەکێک بە ناوچاوەوانی (ڕۆبەرتۆوە) دەنێت.

هەروەها لە باکگراوندی گرتەی فیلمەکە، گوێبیستی شووتی ئۆتۆمبیلەکانی پۆلیس دەبین، ئەم جۆرە دەنگ و هاژانە لەناو شاری (نیویۆرک) ئاساییەو لەهەر خوولەکێک چەندینجار ئەم دەنگانە هەن.

لەگرتەیەکدا جۆکەر لە ژوورەکەی بەسەر سیسەمەکەی پاڵکەوتووە، ڕۆژنامەیەکش لەسەر زەویەکە دانراوە، لە مانشێتەکەی بە گەورەیی نووسراوە:(بزووتنەوەی نوێ، دەوڵەمەندەکان بکوژن)...... هەڵبەتە دیکۆری ژووروو هەڵبژاردنی وێنە و پێداویستی ناو ماڵ و دانانی ئەو

ڕۆژنامەیە، بی ئەنقەست نین.
کاتێ ئەم فیلمە پەخشکرا ، چەند شارێک خۆپیشاندانیان کرد کە نمایشەکە ڕاگرن، چونکە فیلمێکی توندتیژەو کاریگەری دەروونی لەسەر تەماشاچی درووستدەکات.

لی من کاتێ چووم بۆ سینەما و فیلمەکەم بینی، لەکاتی نمایش چەند بینەرێکی هەرزەکارو خێزانێک دەرچوونە دەرەوە. ئەو زانیاریانەی من بەرگوێم کەوت ئەوە بوو، کە گەنجەکان تاقەتی گوێ ڕاگرتنی چیرۆک و بەسەرهاتی جۆکەریان نەبووە، بەلکو چاوەڕوان بوونە ئەم فیلمە پڕ لە ئەکشن و شەڕوشۆڕ بێت لەگەل (باتمان). هەڵبەت هەندێک بۆ چوونیتر هەیە کە تەماشاچی بەرگەی هەڵس و کەوت و کردەوەکانی جۆکەر ناگرێت.
لەکۆتاییدا دەتوانین بڵێین ئەم فیلمە کە بەسەرهاتی کۆمەڵگەی ئەمریکی و کێبەرکێی شەڕو خێر پیشان دەدات، فیلمێکە کە دەوێت پێمان بڵێت لە دونیای سەرمایەداری چیمان بەسەردا هاتووە؟!.
فیلمێکی سەرکەوتووە و شایانی ئۆسکاریشی هەیە.

-تێبینی: لەسالانی پێنجاکان وەک کاریکاتێرێکی پۆلیسی نووسراوەتەوە.
-سەرچاوە: فیلمی جۆکەر، لە دەرهێنان و نووسینی (Todd Philipتات فیلپ)
(Joaquin phoenix ڕۆلی جۆکەر (خاکوین فینێکس

جۆر و شێوەکانی بوونی کاریکاتێر لە ڕۆژنامەگەریدا (بەشی 7)... هەندرێن خۆشناو

وێنەی کاریکاتێریی دەتوانێت لە ڕۆژنامەگەری خولاودا بە چەندین شێوەی جیاوازەوە بوونی هەبێت، بە گوێرەی ئامانجە دیاریکراوەکانی یان ئاماژە زۆرەکانی ترەوە، لە نێو ئەو شێوانەشەوە دەتوانین باس

لەم شێوانەی خوارەوە بکەین: 1- گۆشەی سەربەخۆ. 2- کاریکاتێری بڵاوکراوە لە گۆشەیەکی ڕۆژنامەوانی تردا. 3- کاریکاتێری وەرگیراو لە ڕۆژنامەیەکی دیکە. 4- کاریکاتێری بەرگ لە گۆڤارەکاندا. 5- ئەو کاریکاتێرەی دەبێتە سیمبولێك (لۆگۆ) بۆ بڵاوکراوەکە. 6- ئەو کاریکاتێرەی هاوشانە لەگەڵ ناونیشانی گۆشەیەکی دیاریکراودا.

7- چیرۆکە کاریکاتێر (کۆمیکس):

زۆر لە ڕۆژنامەکان، بەتایبەتی ڕۆژنامەکانی منداڵان و ڕۆژنامەی چیرۆکە پۆلیسیەکان، پشت بە ستایلی بڵاوکردنەوەی وێنە کاریکاتێریەکان دەبەستن هاوشان لەگەڵ بابەتە ئەدەبی و چیرۆکەکاندا، بەڵکو لە زۆرێك لە ڕۆژنامەکان گۆشەی تایبەت بە منداڵان دەبینین کە پشت بەهەمان ستایل دەبەستێت، وێنە کاریکاتێریەکانیش دەربڕی دەقە ئەدەبیەکەن کە هاوشان لەگەڵی بڵاوکراونەتەوە، کاریکاتێرە بڵاوکراوەکانیش لەم چیرۆکانەدا لەوانەیە زۆرجار واز لە دەقە ئەدەبیەکەش بێنن، و ببنە چیرۆکی وێناکراو بەبێ دەقی ئەدەبی، واتە ئەم کاریکاتێرانە هێنینەوە و چنینی چیرۆکیانەیان دەبێت لەگەڵ سەرکەوتی درامایی، بۆ نمونە ئەمە لە کارەکانی هونەرمەندی دانیمارکی (هێرلێف بیدسترپ) دەبینین، زۆرێك لە کارەکانی پشت بە ستایلی هێنینەوەی چیرۆکیانە دەبەستن، ئەم کاریکاتێرانەش بۆ منداڵان نەکرابوون، دەتوانرێت بە کاریکاتێری ئاسایی بژمێردرێن کە بە ستایلی کۆمیکس کێشراون، هەروەها کاری هونەرمەند (هەندرێن خۆشناو) لە کارەکەیدا باس لە قۆناغەکانی رووخانی حوکمی دیکتاتۆری میسری حوسنی موبارەك دەکات، قۆناغی بەرزڕوانینی موبارەك و گوێ نەدانە داواکانی گەل، قۆناغی دووەم بەرە بەرە رووخانی دیکتاتۆر و پشت تێکردنی لەلایەن دەزگاکانی زەبر و هێز لە میسردا، قۆناغی سێیەمیش هونەرمەند پێشبینی ئەوە دەکات، کە یەکێکی تری جێشکراو بە عەقڵیەتی عەسکەرتاریەت، و هاوشێوەیەکی موبارەکی دیکتاتۆر و گەندەڵ جێی دەسەڵات دەگرێتەدەست لەمیسردا، ئەمەش نمونەیەکی تری کاریکاتێری کۆمیکسە.

بەڵام ئەو کاریکاتێرانەی کە هاوشان لەگەڵ چیرۆکی منداڵان و چیرۆکە پۆلیسیەکاندا بڵاودەکرێنەوە، ناتوانرێت بە کاریکاتێر بژمێردرێن، چونکە هەروەکو باسمان کرد وێنای ناوەڕۆکێکی مادەیەکی ئەدەبی دەکات، بەبێ ئەو مادەیەش هیچ مانایەك نابەخشێت، لە کاتێکدا کە بزانین ئەم مادەیە هیچ کۆمیدیایەکی تێدانیە.

ئەو وێنانەش تەنیا بەکاردێت بۆ سەرنج ڕاکێشانی منداڵان و

خوێنەرانی تر و هیچی تر نا، چونکە ستایلی وێنەی کاریکاتێری بە زێدەڕۆییەکان و گەورەکردنەکانیەوە، منداڵان زیاتر ڕادەکێشن لە وێنە ئاساییەکانی ترەوە، هەروەها وێنەی کاریکاتێری هاوکارە بۆ کارە فێرکاری و پەروەردەییەکان، لە بەشێکی تایبەت باس لەمەش دەکەین.

هەندرێن خۆشناو

گوڵەکانی ماڵی چێڵم … ئەژین فەهمی

لەو بازاڕە گەورەیەدا دالیا تاکە ژن بوو، جیا لەهەموو ژنێکی تر، خاوەن دووکانێکی عەتر بێت. غەریب و ناوازەبوو، زۆرترین کڕیاری هەبوو و بێنوبەرامەی پێدەفرۆشت… هەموو ئەو کەسانەی ڕوویان دەکردە دووکانەکەی، بۆ کڕینی شووشە عەترێکی بۆن خۆش، دەهاتن و نۆبەتیان دەگرت.
زۆربەی ڕۆژەکان ئەوها تێدەپەڕی و لەم جوانییە شاراوەیە تێدەفکرین و هەندێکیشیان بۆنی عەترەکەیان لەلا تایبەت بوو. بەڵام لەهەموویان زیاتر، دارای لاو بوو، کە هاموشۆی دالیای دەکرد و هەموو ڕۆژێك دەچوو بۆ ئەوەی زۆرترین عەتر بکڕێت و باشتر لە جوانیی ڕووخساری وردببێتەوە. ئەوەش جێی سەرنجی هەمووان بوو. بۆنی عەتر بەناو هەموو بازاڕدا بڵاو ببوەوە، دارا هەموو شووشەکانی هەڵگرتبوو و هەستەکانی دەیانبردە لای خەیاڵێکی هەستبزوێن بۆ دالیا، بەڵام ڕاینەگەیاندبوو، تەنیا نیگاکانی ئاماژە بوون بۆ پێوەندییەکی نوێ، ئەگەرچی دالیا چاوێکیشی نابینا بوو.
جارجارە، کە دووکانی جێدەهێشت و دەهاتە نێو بازاڕەوە، هەمووان سەیریان دەکرد و بەیەکیان دەوت: ئەها سەیربکە کچە عەترفرۆشەکە بەدەرکەوتەوە… دەبینرا قژەخاوە ئاڵۆسکاوەکەی تێکەڵ بەبا بووە، بەسەر شانوملیدا شۆڕ بووەتەوە و با دەیشنێنێتەوە، جوانتر و جوانتری کردبوو، لەو دەمانەدا دارا لەدوورەوە نیگاکانی بۆ داچڕاندبووە سەما و غەریبیی، دەیویست لەنزیکەوە بۆنی بکات, ئەمە و چەندان خەیاڵی تر. ئەوجارەیان هاتنی دارا جیاوازتر بوو، لە

هەستی خۆی دڵنیا بووەوە و بۆی درکاند، کە چیتر بەرگەی دیلکردنی ئەو هەستەی نییە، کە بە دڵ و گیان دالیای دەوێت. ئەویش بەچاوێك تەنیا نیگای دەکرد و هیچی نەدەوت.

سەردەمێك پێش ئێستا، من و دالیا هاوپۆل و نزیکترین هاوڕێ بووین, ئەو لەخۆشەویستیی دابوو لەگەڵ هاوپۆلێکمان، چەند نامەیەك لەنێوانیاندا هەبوو، هەر دوای ئەوەی بەکۆتاش هات، کاتەکان ئەستەم تێپەڕین و نامەکانیش بەکۆتا هاتن، بەڵام لە دوایین نامەی گەیەندراودا، کە بۆی خوێندوومەتەوە، خەمەکانی لەو دوانامەیەدا جێکردبووەوە: من لەو پێوەندییە بێکەڵکە هیچ سوودێکم نەدیت، تەنیا دواکەوتن لە وانەکانم وگریانی زۆر نەبێت، ئەوا چاوێکم خەریکە لێڵایی دێنێت و سەختە‌ دنیای پێ نەبینم, بەڵام ئیتر بەڵێن بەخۆم دەدەم نەگریم. داوای هاتنەوەشت ناکەم، ئەگەرچی بیریشت بکەم، دەزانم، کە ناتەوێت بمێنیتەوە، ئەوەی لەدەستچووە ناتوانی بیگەڕێنیتەوە، نامە هاتووە کۆنەکانیشم فڕێ داون، کە تێیدا خۆشتدەویستم، کە تێیدا هەموو شتێکت بەبێ پشوو بۆ دەنووسیم.. منیش هەموو هەستێکم لەلات بوو، کە بۆ تۆم دەنووسی: کە هەموو شتێکی تۆم خۆشدەوێت, ئازارەکانیشتم گەرەکە. بەڵام ئێستا، ئاوڕ لە هیچی تۆ نادەمەوە و گوێ لە گۆرانییەکانیش ناگرم، تازە ئیتر نامەی تر ناگەن.
کاتێك کەسێکت لێ دوور دەکەوێتەوە و دەشبینیت سەرباری ئەو هەموو یادەی لەگەڵت هەیە، کەچی نامۆیە و وەك جاران هەستی پێناکەیت.

هەمدیسان دارا سەردانی دالیا دەکات و هەستی خۆی پێڕادەگەیەنێت:
“بەڵێنت پێدەدەم لەخۆمت ڕازیی بکەم و خولیا ناسکەکانت بۆ بێنمە دی، کە لەوە دەچێت هاوتابن لەگەڵ حەزەکانم بۆ ژیان لەگەڵت. باوەڕ بکە خۆشمدەوێیت، من دەمەوێ هەموو ڕۆژ لە ماڵەکەی خۆمان تۆ ببینم تا هەموو بەدیینەهێنراوەکانت بۆ بەدی بهێنم، لە بەرانبەرمدا دابنیشیت و چیرۆکە تەواونەکراوەکانت بۆ بخوێنمەوە، بەسەیرکردنەکانت تەواوی ڕۆژەکەمان جوان بکەی، شەوانەش تا درەنگانێك لەباوەشی بەختەوەرییدا بین و باسی وەرزەکان بکەین. دەی تۆ چی دەڵێیت: ڕازییت بە هەڵبژاردنم لەو ماڵە؟ ئاشکرایە ئەو هەموو سۆزە بەچاوانتەوە دیارە و ناتوانیت بیشاریتەوە، من دەمەوێت بگەم بە خولیاکانم، ئامادەم لەگەڵت بم، خەمەکانیشت لەکۆڵ بگرم و

بەردەوامبم لەگەڵت.

ئیدی زۆری نەبرد و پێوەندییان گەیشت بەوەی بەیەکەوە لەماڵێکدا بژین، بە بەختەوەریی؛ تەواونەکراوەکانیان تەواو کرد و هەموو ڕۆژەکان شادمانیی، خەنین و خەندان دەڕۆیشت. دارا هەمیشە دەیگوت: هاوسەرە جوانە عەترفرۆشەکەم، بۆهەمیشە لێم نزیك بە و دوور مەکەوە، هەمیشە وەك خۆت بە، ئێستا هەموو شتێك ڕاستییە. ژیان لەگەڵ بۆنی عەتر جوانترینە.

ئەوەتا تۆ هەموو ڕۆژێك دەرگە دەخەیتە سەرپشت و عەتر دەپڕژێنیت، منیش شەوانە گۆرانییت بۆ دەڵێم تا خەو دەتباتەوە, دانە بەدانەی چیرۆکەکانت بۆ دەخوێنمەوە تا دەچیتە باوەشی خەوەوە.

بەڵام ئازیزم، من ئێستا سەرگەردان ماومەتەوە, دەمەوێت ماوەیەك دوور لە هەموو شتێك بم, ئەی نەتبینی بەبەرچاومانەوە کتێبخانەکەمان سووتا و تەنیا چەند دانەیەك لەو کتێبانە ماونەتەوە, ئیتر دەمەوێت گڕوتینێك، وزەیەك بەخۆم بدەمەوە، ئاخر هێشتا هاواری وشەکانیان و سووتانیان، لەناو سەرمدا دەزرنگێنەوە و پێمدا هەڵدەشاخێن، کەچی هەتا ئێستا هۆکارەکەیم نەزانیوە. بەڵام ئازیزی دڵم، چاوەڕێم بە، زۆرم پێناچێت. دەڕۆم گەشتێکی تەنیاییی دەکەم تا دەروونم ئارام دەبێتەوە, تۆش ڕێگەم بدە بڕۆم، هەرچەندە زۆری تێنەپەڕیوە بەسەر هاوسەرگرییمان, بەڵێن بێت دێمەوە.

بەیانیەکی زوو، دالیا بەتەنیا لە جێگەکەی دامابووەوە و توانای هاتتە دەرەوەی نەبوو، حەزکردنی بە لادانی پەردەی ژوورەکەش نەیجووڵاند، بەڵام ئەو بەیانییە جیاواز بوو لە هەموو بەیانیەکانی تر، نە تاقەتی نانی بەیانیی هەبوو، نە گوێگرتن لە ئاوازە جیاوازەکان، چوو بۆ ژوورە سووتاوەکە، بۆنی سووتماکێکی ناخۆشی لێدەهات، ئەوجارە چووە ژوورەکانی تر و سەرێکی لە باخەکەی حەوشەدا و گوڵەکان وشك بووبوون. تا دوای نیوەڕۆ لەماڵ مایەوە و تەنیا ئەوەی خواردی چەند پارچەیەك لە کولێرەی دوێنێ ئێوارە و کەمێك شیری سەرتەباغ بوو، کە دارا بەر لە ڕۆیشتنی لەگەڵ چەند لەتێك میوە، ئامادەی کردبوو. دواتر بەبێ تاقەتیی و شێوشێواویی بەرەو بازاڕ، بەرەو دووکانەکەی کەوتە ڕێ، سەری عەترەکانی لادا و بە دڵتووندیی عەتری دەپڕژاند، هەندێك لە کڕیارەکانیشی بەرەو دووکان وەجووڵە خست.

دالیا ئێوارە درەنگ دەگەڕێتەوە ماڵەوە, تێی خوێنەر لەوێ نیت ئەگەر نا بە ئاشکرا هەست بەوە دەکرێت، کە نەك دالیا، ماڵیش

کەوتووەتە غەریبیی دارا.

ماوەیەك تێپەڕی، من وەك هاوڕێیەکی کۆن چوومە سەردانی دالیا و میوانداریی کردم، باسی یادەکان، کاتی خوێندنمان و بێتاقەتیی خۆی بۆ کردم: ئێستاکە بێتاقەتیی دارام, لای منی چۆڵ کردووە, ژەمەکان درەنگ تێدەپەڕن, بیری ئەو پەتاتە کوڵاوە دەکەم، کە هەڵمان دەکڕێی و گۆشتی وردکراومان دەخستە ناوی، بە بەهاراتەوە چێژێکی زۆری هەبوو. نازانم تاقەتی خوێندنەوەشم نییە بە تاقە چاوێك. بەڵام ئەوانە تێدەپەڕن، داراش پێی وتووم، کە زوو دەگەڕێتەوە و زۆر لەمەراقا جێم ناهێڵێت.
هاوڕێ گیان سپاس بۆ هاتنت، بێتاقەتیمت ڕەواندەوە. هەرکاتێك قسە لەگەڵ دارا بکەم، غەمگینیی خۆمی پێشان نادەم، نەوەك داراش لەوێ خەفەت بۆ دڵتەنگییەکانم بخوات, بەڵام هەستیشم پێدەکات.
......
من باسی خەمی لەدەستدانی ئەو چاوەم بۆدارا کردووە، ماڵە باوانیشی بەوە قایل نەبوون، بەڵام لەئێستادا دڵن بۆ دیدەنیم، پەرۆشن و خێزانێکین..
هەر لە قسەکانی بەردەوام بوو، منیش گوێم بۆ گرتبوو: دەزانی خۆشویستنی کەسێك لە تەمەنێکی زوودا، کە دەرك تەنیا بە حەزەکانت دەکەی، ئەگەر ئەو کەسە بێباکانە جێی هێشتبیت، وا هەست دەکەی ئیتر پارچەپارچە بوویت و چاك نابیتەوە, بۆ ئەوەی بتوانیت دیسانەوە دەست پێبکەیتەوە، دەبێت تەواو خۆت ڕابماڵیت لە کەسی پێشتر و هەموو شتێکی بیرخۆت بەریتەوە.
ئێستا دارا لێرە نییە، لەبری ئەو زوو زوو گوڵەکانی حەوشەکەمان ئاو دەدەم تاوەکو چیتر وشك نەهێنن و واهەست بکەم ئەویش لێرەیە، کەچی تەنیای تەنیا پیاسە بەنێو باخدا دەکەم. هەتا ئەو دێتەوە لەو ماڵە چۆڵەمدا، گوڵی نوێ دەڕوێنم, خۆم جوان دەکەم و بەدیار چاوەڕوانییەوە بێباك ماتە لە گەڕانەوەی دەگرم: با ڕووناکاییی چاوەکەی دیکەشم بەدوایەوە بچێت!

2014-2019

ئیخوانی کوردیی یان لقی ئەکەپەی کوردستان؟ ... هیوا ناسیح

بیرمەندی نەتەوەیی کورد مامۆستا جەمال نەبەز لە کتێبی (لمستضعفون الکرد واخوانهم المسلمون) دا بە پشتبەستن بە دەیان بەڵگەنامە و نمونەی ماددی مێژوویی زۆر بە جوانی هەڵوێستی کەسایەتی و بزوتنەوە ئیسلامییەکانمان، لە سەر مەسەلەی رەوای کورد لە هەر چوار پارچەی کوردستاندا، بۆ رووندەکاتەوە. ناوبراو لە لاپەڕە ١٦ی ئەو کتێبەدا باس لە هەڵوێستی ئیخوان موسلیمین دەکات و دەڵێت: خۆ هەڵوێستی ئیخوان موسلیمینیش، کە حزبێکی ئیسلامی ئسوڵیی کۆن و ناسراوە، هیچ لە هەڵوێستی سەرکردە شیعە ئسوڵییەکان و حزبی دەعوە جیاواز نەبوو. بۆ نموەش باسی هەڵوێستی رابەرەکەیان دەکات لە میسر، و دەڵێت: محەمەد حامد ئەبو نەسری مورشیدی ئیخوان لە میسر، کە بە لانکەی ئەو بزوتنەوە سیاسییە دادەنرێت، لە رێکەوتی ٢٧ی نیسانی ١٩٩١دا، واتە رێک پاش سێ ساڵ لە شالاوەکانی ئەنفال و کیمیابارانی کورد، و سەروەختی ڕاپەڕینەکە، ئینجا بەیاننامەیەکی دەرکردوە، تێیدا باس لە هاندانی کوردەکان دەکات لە لایەن ئەمریکاوە دژ بە یەکێتی خاکی عێراق، گوایا بۆ پاراستنیان و دووبارە جینۆسایدنەکردنەوەیان، کە مەبەستی هەڵەبجە و ئەنفالەکانە، و „ بەم شێوەیە ئەمریکا دەستی خستۆتە ناو عێراقەوە و ...هتد." بە کورتی دەڵێت هەڵوێستی ئەم سەکردە ئیسلامییە رێک وە هی کەسێکی عەرەبی شۆڤێنی بەعسی بووە.

پاشتر ناوبراو دێتە سەر کۆمەک و هاوکاریی رێکخراوە خێرخوازییە عەرەبی و ئیسلامییەکان و دەڵێت: جیهانی ئیسلامی کەوا ژمارەی دانیشتوانییان نزیکەی ملیارێک مرۆڤە، ئەو کۆمەک و هاوکاریانەی لە کاتی تەنگانە و رۆژە رەشەکاندا پێشکەشی گەلی کوردیان کردوە ناگاتە سەد یەکی ئەو بڕە هاوکارییانەی کەنیسەی مەسیحییەکانی جیهان پێشکەشیان کردوین.

مامۆستای نەمر ئەو کتێبەی لەسەرەتای نەوەدەکاندا نوسیوە، واتە زیاتر لە بیست ساڵێک لەمەوبەر، بەڵام خۆ گەر ئەمرۆش سەیری هەڵوێست و هەڵسوکەوتی جیهانی ئیسلامی بە گشتی و ئیسلامی سیاسی بە تایبەتی بکەین، دەبیین هیچی وا لە رەوشەکە نەگۆراوە و هەمان هەڵوێستیان بەرامبەر کێشەی رەوای کورد لە چوارپارچەی کوردستاندا

هەیە. بۆ نمونە هەڵوێستی ئیخوان موسلیمینی سوریا، کە پشتگیری تەواوی هێرشەکانی سوپای بەناو (محەمەدی)ی بۆ سەر ڕۆژئاوا کردو ڕەوایەتیشیان پێدا، هەروەها بەیاننامەی بزوتنەوەی حەماسی فەلەستینی لەسەر هێرشەکان، کە ئەوانیش لقێکی تری ئیخوانن. یان نامەی پشتگیری ١٠٠ کەسایەتییە ئیسلامییەکەی جیهان، کە بۆ نەتەوەیەکگرتووەکان نوسرا بوو وە داوای پشتگیری و هاوکاریی ئەردۆگان و سوپای تورکیایان دەکرد، بۆمان دەردەکەوێت، کە ئەوە تەنها کوردە، بە پێچەوانەی سەرجەم نەتەوەکانی ترەوە، کە باس لە یەکێتیی گەلانی موسوڵمان و ئوممەتی ئیسلام دەکات، ئەگینا ئیسلامییەکانی سەرجەم گەلان، یان لای کەمی ئەوانەی تورک و فارس و عەرەب، هەمیشە ئاین و بیروباوەری ئیسلامیی سیاسیشیان بۆ مەسەلە نەتەوایەتیی و سیاسییەکەی خۆیان تەوزیف کردوە!
ئێمە با وردتر بدویین و چاوێک بە هەڵوێستی زۆربەی زۆری سەرکردە و کادر و ئەندامانی یەکگرتووی ئیسلامیش، کە لقی ئەو ڕێکخراوە ئیسلامییەیە لە باشوری کوردستان، بگێڕین، بە رامبەر هێرش و داگیرکاریی ئەم دواییەی سوپای تورکیا و میلیشیا ئیسلامیی-شۆڤێنییەکان، دەبینین سەرەڕای کوردبوونیان، جیاوازییەکی ئەوتۆ بەدی ناکەین لە نێوان هەڵوێستی ئێستای ئەمان و ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکەیان لە رابردوودا.

هەڵبەت کاتێک لەگەڵیان دەدوێی، دێن هەمان تۆمەت و پاساوە حازربەدەستەکانی ئەردۆگان و سوپاکەی وەک توتی بە دەستەڵاتی ڕێقەبەریی ڕۆژئاوا دەڵێنەوە، کە ئەمە لە ناوەڕۆکدا پشتگیریی ئەردۆگان و حکومەتی تورکیایە، بەڵام نایانەوێت یان شەرم دەکەن، کە بە ئاشکرا داکۆکیی لێ بکەن! جگە لە هەندێک مەلا و کەسایەتی ئیسلامی دۆستیان وەک (موحسن جوامێر) کە هەڵوێستی جوامێرانەیان هەبووە، یان سەرکردەیەکی دەگمەنیان وەک (ئەبوبەکر هەڵەدنی) کە جێگەی ڕێزن، ئەگینا زۆربەیان بێهەڵوێست بوونە بەرامبەر بە هێرشی داگیرکاری سوپای تورکیا و میلیشیا دڕندە ئیسلامییەکانی هاوپەیمانی.
وەك هەڵوێستی فەرمی و گشتیشیان دەبینین زۆر لاواز و بگرە زۆر جار لە ریزی نەبوواندا بووە، تەنانەت هەڵوێستی محەمەد قەرەداخی ئەمینداری گشتی ڕێکخراوی جیهانیی ئیسلامیش، ئەوەندە لاواز و شەرمنانە بوو، کە مرۆڤ ناتوانێت پێی بڵێت هەڵوێست! چونکە تەنها شتێک بوو، بۆ ئەوەی خۆی لە بێدەنگییەکە دەربکات و لەو ڕەخنانەی لێی دەگیرێن قوتار بکات، ئەگینا ئەو شتە کورتەی نوسیبووی زیاتر لە وەعز و ئامۆژگاری ئاینیی دەچوو تا هەڵوێستی مەردانە و

دادپەروەر و مرۆڤپەروەرانە، گەر باسی ئاینیش نەکەین.

تێ ببینە ئەمانە چۆن هەر باس لە داگیر و دابەشکاریی کوردستان دەکرێت، یەکسەر باز دەدەنە سەر ڕێککەوتنی سایسکس بیکۆ ١٩١٧ و خۆیان لە باسکردنی شەڕی چالدیران ١٥١٤ ی نێوان ئیمپراتۆرییەتی عوسمانی و سەفەوی (ئیسلامی) دەدزنەوە، چونکە ئەوەی پێشوویان بە هی (مەسیحییەکان) دەزانن و هەمیشە هەوڵی ئەوە دەدەن، کە ڕێمێن بۆ بیروباوەڕی خۆیان پەیدا بکەن، کە بەڵێ ئەوە (غەیرە دین) و بە تایبەتیش مەسیحی و جووەکانن کە ناهێڵن کورد بە مافەکانی بگات نەک برا موسوڵمان و هاودینەکانمان! هەر لەم بارەوە ئێستاش کاتێک دێنە سەر باسی هێرشی داگیرکاری سەر ڕۆژئاوا، هەمیشە هەوڵ دەدەن کە تیشکێ (فۆکەس) بخەنە سەر ناپاکی ترەمپ و وڵاتانی ڕۆژئاوا، کە پشتیان لە کورد کردوە، کە مەبەستیان ئەوەیە، کە ئەوان دیان (مەسیحی)ن، بەڵام خۆیان لەوە دەدزنەوە، کە ئەو سوپایەی کە هێڕشی هێناوە، بە فەرمانی ئەردۆگانی خۆ بە سوڵتانی موسوڵمانان دانراو و ناونراوی (سوپای موحەمەد) هێرشی هێناوە، کە ڕێزێکی تایبەتی لای ئیخوانەکانی سەرجەم جیهانی ئیسلامی هەیە و زۆریان بە مەرجەعی خۆشیانی دەبینن. ئەوانەشی کە درەنگ وەخت و پاش لەقاودانیان وەک بانگوازەکانیان هەڵوێستیان وەرگرت، کارەکانیان لە چوارچێوەی بانگخوازی و کاری خێرخوازیی و کۆکردنەوەی هاوکاریی لێقەوماوان و ئاوارەکانی هێرشەکانی سەر ڕۆژئاوا خۆی دەبینییەوە، نەک هەڵوێستی نیشتمانی و نەتەوەیی و مرۆڤدۆستانە.

ڕۆژنامەنوسی بەناوبانگی ئەڵمانی سیریل شتیگەر لە وتارێکیدا بە ناوی (ئەردۆگان و فرمێسکی دایکەکان) کە لە ڕۆژنامەی ناسراوی سویسری (نۆیە تسویرخە تسایتونگ) ی ڕۆژی ١٠ی نیسانی ٢٠١٠ بڵاوکراوەتەوە، ئەوەبوو کاتی خۆی وەرمگێڕایە سەر کوردی، باس لەوە دەکات، چۆن ئەردۆگان بازرگانی بە فرمێسکی دایکانی قوربانییەکانەوە دەکات و بۆ مەبەستی سیاسیی و دەنگ کۆکردنەوەی خۆی بەکاری دێنێت. چەند ساڵێک لەمەوبەر هەمان ڕۆژنامە راپۆرتێکی لەسەر دزی و گەندەڵی و دۆسیەی دادگاییکردنی بیلالی کوڕی ئەردۆگان لە ئیتالیا بڵاوکردەوە، کە سەرجەم خێزانەکەیان بە ئەردۆگانیشەوە تێوەگلابوون (تۆمارە دەنگییەکانی تەلەفون). تەنانەت یەکێک لە دامەزرێنەرانی حزبەکەی ئەردۆگان (ئەکەپە) کە ناوی یەشار یەکیسە و ساڵی ٢٠٠٢ تا ٢٠٠٣ وەزیری دەرەوەی تورکیا بووە، دەڵێت (ئەردۆگان سیاسییەکی زۆرزانە، دەزانێت چۆن شکستەکان بۆ خۆی بەسەرکەوتن بگۆڕێت، دەکرێت ئەنجامی ئەم هێرشانە شکست بێت، بەڵام ئەو بۆ خۆی بیکا بە سەرکەوتن و پاشان هەڵبژاردنی پێشوەختە

رابگەیەنێت، تا لە بەرژەوەندی خۆی ئەنجامی بدات.). کەچی ئەمان زۆربەیان لە دڵەوە سەرسامن بە کەسایەتی و سیاسەتی ئەردۆگان.

من وەک خۆم چاودێری هەندێک لە لایەنگر و کادرەکانی یەکگرتوو بووم، بینیم زۆربەیان، گەر نەڵێم هەموو، ئامادە نەبوون، پۆستێکی فەیسبوک بۆ لەقاودانی هێرشەکەی تورکیا، یان وێنەی خەڵکی ئاوارەبوو بڵاوبکەنەوە، یان لای کەمی پشتگیری بایکۆتی کاڵای تورکیش بکەن. لە باشترین رەوشدا دەهاتن کوردگوتەنی لە ژێر لێوەوە منگەمنگیان دەکرد، بۆ نمونە لە کۆمێنت و وەڵامی رەخنەلێگرتنیاندا، یان لە ناواخن و پەراوێزی وتارێکیاندا، کە بۆ مەبەستێکی تر دەیاننوسی، سوکە رەخنەیەکیان لە تورکیای هاوپەیمانیان دەگرت! ئەمەش تەنها بۆ عەرەب گوتەنی (غسل ماء الوجه)ی خۆیان.

ئەوەی سەیرە هی وایان هەیە، کە خۆی بە رۆشەنبیر و ئیسلامییەکی میانڕەو و لیبراڵ دەزانێت و لە ئەوروپا خوێندویەتی، کەچی دەهات بەردەوام ڤیدیۆ و وێنەی خۆپیشاندانەکانی میسر، دژ بە سیسی و ئەوانەی بەغدای بڵاودەکردەوە، بۆ ئەوەی یەک وێنەی خۆپیشاندانەکانی چوارپارچەی کوردستان یان ئەوانەی هەندەران بڵاوبکاتەوە، کە دژ بە هێرشی سوپای تورکیا و ئەردۆگان ئەنجام درابوون، دیارە باسی بەشداریکردن لە خۆپیشاندانەکان هەر ناکەم، کە رەنگە وەک (حەرام) وا بێت لایان، چونکە دژی سوڵتان ئەردۆگانە! هەرگیز نەمبینی، مەگەر زۆر بە دەگمەن، کە کادرێکی یەکگرتوی ئیسلامی، وێنەیەکی پۆست پەممەیی بە فسفۆر سوتاوی محەمەد، یان سارای منداڵی قاچبڕاوی سێ چوار ساڵ لە ئەکاونتی خۆیان بڵاوبکەنەوە! چونکە دڵیان لە ناوەوە بۆ ئەردۆگان لێدەدات و سۆزێکی زۆریان بۆی هەیە، بەڵام ناشوێرن بە ئاشکرا ئەو هەست و سۆزە قێزەونەی ناودڵیان دەربڕن. نازانم ئەم (نیفاقی سیاسییە) بڕیاری حزبیانە، یان کەلتوری کاروخەباتیان؟

ئاخر هەر دوو هەفتە لەمەوبەر بوو کە رێکخراوی نێودەوڵەتی مافەکانی مرۆڤ (هیومەن رایتس ۆچ) لە نوێترین راپۆرتیدا بڵاویکردەوە، کە گروپەکانی سەر بە تورکیا لە ناوچەکانی رۆژئاوا، کە داگیریان کردوە، کوشتوبڕ و تاڵانکارییان ئەنجامداوە، جگە لە دەستبەسەراگرتنی ماڵوموڵکی خەڵکی ناوچەکە و تەنانەت بە پێی راپۆرتەکە، رێگریان لە خێزانە کوردە ئاوارەکان کردوە، بۆ گەرانەوە بۆ ماڵەکانی خۆیان!

ئەم پێشێلکاریانە گەر حکومەتی بۆرما یان دەستەڵاتی کشمیر بەرامبەر موسوڵمانەکانی ئەوێ ئەنجامیان بدایە، ئەمان دەیانکردە

مانشێتی ڕۆژنامەکانیان و سەردێری هەواڵەکانیان، کەچی ئەمان بۆ دەنگیان هەڵبژارد! بگرە ئەم هەواڵ و ڕاپۆرتانە بە دەسیسەی جیهانی مەسیحی و دژە موسوڵمانان دادەنێن!

دێن هەمیشە باسی کەمکردنەوەی پەراوێزی ئازادییەکان و گرتنی ڕۆژنامەنوسانی بۆ نمونە میسر دەکەن، چونکە عەبدولفەتاح سیسی بە دوژمنی خۆیان دەزانن، بەڵام لە ئاست وڵاتی تورکیادا، نقەیان لە خۆیان بڕیوە، شایانی باسە بۆ پێی ڕاپۆرتی ساڵانەی پێیامنێرانی بێ سنوور تەنها لە ساڵی 2017، واتە سەردەمی ئەردۆگاندا لە وڵاتی تورکیا 65 ڕۆژنامەنووس کوژراون، 326 دەستبەسەر کراون، 54 خراونەتە زیندانەوە، 2 دوانیشیان بێسەروشوێنن… ئەمە تەنها ئاماری ساڵی 2017 بوو هی ڕۆژنامەنووسان، باسی زیندانیانی سیاسی هەرناکرێ، مەگەر هەر خوا بزانی چەندن، کەچی ئەمان لێی بێدەنگن!

ئەمان بەردەوام تۆمەتی بێ بنەما بۆ دەسەڵاتی خۆبەڕێوەبەری ڕۆژئاوا دادەتاشن و هەوڵ دەدەن وەک دەسەڵاتێکی خۆسەپێن و دیکتاتۆر و نادیموکرات وێنای بکەن، ئەمە لە کاتێکدا نوسەران و بیرمەندانی جیهانی وەک نعوم چومسکی و سلاڤۆی ژیژەک و چەندان سیاستەتمەدار و کەسایەتی تر ستایشی بەڕێوەبردنی ئەوێیان کردوە لە ڕووی تۆلێرەنس و گیانی پێکەوەژیانی و ئازادی. تەنانەت نوسەرانی گەورەی وەک مایکڵ ڕێبن، ڕۆژئاوا بە تەنها تروسکایی دیموکراتی و پێکەوەژیان لە خۆرهەڵاتی ناوەندا ناوزەد دەکەن. دیارە باس لە ئازادیخوازان و کەسایەتییە سیاسی و چەپەکانی جیهان ناکەم، کە بینیمان چ هەڵوێستێکی دۆستانەی و ڕاستیان هەبوو.

ئەمان لەدوان و قسە و سیاسەتەکانی ئەردۆگان و ئەکپارتی دەڕێنەوە و هەوڵ دەدەن بیانسەلمێنن و ڕەمێنیان بۆ پەیدا بکەن، کە گوایا ئەردۆگان تەنها دژی یەپەگە و پەیەدەیە، یان ئەردۆگان بۆیە هێرش دێنێت چوکە هەدەپە دەنگیان بە کاندیدی جەهەپە دا لە ئەستەمبوڵ و ....هتد. بەڵام پێمان ناڵێن، بۆ تورکیا دژی ریفراندۆمەکەی باشور بوو، خۆ پارتی دیموکرات و بارزانی، کە بەڵێننامەی پەنجا ساڵەی فرۆشتنی نەوتیان لەگەڵیدا هەیە؟ بۆ ئەردۆگان بە دەمی خۆی دژایەتی دروستبوونی دەوڵەتی کوردی دەکات؟ بۆ ئەردۆگان کەرکوک بە هی تورکمان دەزانێ و کورد وادار دەکاتەوە توخنی نەکەون؟ بۆ ئەردۆگان لە کاتی بانگەشەی هەڵبژاردنەکاندا هاواری دەکرد و دەیگوت: تورکیا شوێنێکی نییە ناوی کوردستان بێت، کێ دەیەوێت با بچێت بۆ باکوری عێراق بژی؟؟!! چەندان بۆ و بۆ و بۆی تریش، بەڵام دیارە لای ئەمان، ئەردۆگان هەرچییەک بێت (ئیسلامی و ئیخوانییە) و دەبێت پشتگیری

بکەن، خۆ گەر ئەمەشیان بۆ نەلوا، (بێدەنگی) باشترین ڕێگایە بۆیان، دیارە بێدەنگیش لەم کاتانەدا جۆرێکە لە پشتگیری و هاندان ئەمەش بە هەموو پێوەرێک ناپاکییەکی نیشتمانی و نەتەوەییە.

دیمانە لەگەڵ مەنسوری حیکمەت سەبارەت بە ڕێکخراوە جەماوەرییەکانی چینی کرێکار ... بەشی پێنجەم و کۆتایی

وەرگێڕانی: کاوە عومەر

کۆمەنیست: ئێمە هەتا ئیستا سەبارەت بە شورا وەک جۆرێک ڕێکخراو قسەوباسمان دەکرد بەڵام لەم بریارە نامەیەدا بەڕۆشنی باس لە "بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی" دەکرێت. مەبەست لە بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتییەکان چییە؟ ئەم بزوتنەوەیە بۆچ تایبەتمەندییەک دەناسرێتەوە جگە لە شێوازێکی دیاریکراوی ڕێکخراوبوون، بەشوێن چ ئامانجێکی ترەوەیەو بەیارە بەکوێ بگات؟

مەنسور حیکمەت: بانگەشەی ئێمە لەبارەی کۆبونەوەی گشتی هەتا ئێستا هەڵدەگەڕێتەوە بۆ ڕوونکردنەوەی کارایی کۆبونەوەی گشتییەکان، وەکو ئامرازێکی خەباتکارانە، بۆ کرێکاران. ئەوەی ئەمڕۆ ئێمە دەیڵێین ئەوەیە کە ئەبێت لەبارەی بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتییەکان قسە بکەین. سەردەمانێک لە مێژووی خەباتی کرێکاریدا هەیە کە بەسەر پێکەوتنی بزوتنەوە دیاریکراوەکانەوە دەناسرێتەوە. بۆنمونە بزوتنەوەی کۆمیتەی کارگەکان لە ڕوسیە، بزوتنەوەی سەندیکایی لە سەرەتای ئەم چەرخەدا (سەدەی ٢٠و:) لە ئێران، وەیان بزوتنەوەی شورایی لەماوەی شۆڕشی ١٩٧٨ دا، بزوتنەوەی کونترۆڵی کرێکاریی.. تاد. جیاوازی بانگەشەکردن بۆ کۆبونەوەی گشتی وەک ئۆرگانێکی بەسود لەگەڵ هەوڵدان لە پێکهێنانی کۆبونەیەوەکی گشتی لەوەدایە کە لەم بابەتەی دواییەوە ئێمە ئەمانەوێت خەبات لە پێناو بەرپاکردنی ئەم کۆبونەوەی گشتیانەدا ببێت بەجەمسەری حەرەکەت و هەی دەرکەوتنی

تایبەتمەندییەکانی یەک سەردەمی خەباتی کرێکاریی و دەبێ خەباتی کرێکاریی بە بزوتنەوەی کۆبوونەوە گشتییەکانەوە جۆش بدرێت. وە هەرچی زیاتر ئەم ئۆرگانانە پێکبهێنرێت، هێز بگرن و لە ناڕەزایەتییە کرێکارییەکاندا دەوری سەرەکی بگێڕن. بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی وەڵام دەم و دەست و عەمەلی ئەمەیە بۆ ڕێکخراوکردنی ناڕەزایەتییە جەماوەری کرێکاران لەم سەردەمەدا. شوراکان وبزووتنەوەی بە تەواوی مانا شورایی تەنها دەتوانێ ئەنجامی پلەیەک لە پێشڕەوی بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی بێت.

ئەمە بیرەکەی کۆبونەوەی گشتیمان زۆر دەمێکە خستوەتەڕوو. لەوکاتەدا هەموو چەپ و ڕۆشنبیرانی کڵێشەیی خەڵکییەکان ئەم بیرەکەیان بەخەیاڵی و نامۆ لەقەڵەم ئەدا. خەباتی چەند ساڵەی کرێکارانی ئێران ئاشکرای کرد ئەوەی کە زەینی ونامۆیە شێوەی بیرکردنەوەی سۆشیالیزمی خەڵکی ئێرانە سەبارەت بە بزوتنەوەی جەماوەری کرێکاری. کرێکاران نەک تەنها بەکردەوەو بەشێوەی سەرکەوتوانە ڕۆژانە ئەم کۆبونەوانەیان پێکهێناوەو لەخەباتی خۆیاندا پشتیان پێبەستوە، بەڵکو دروشمی کۆبونەوەی گشتی جێگەی خۆی لە زەینی کرێکارانی وشیاری پێشڕەوی ئیراندا کردەتەوە. خۆش بەختانە ئەمڕۆ باسی کۆبونەوەی گشتیان قبوڵکردوە یان ملیان پێی داوە. ئەمە دەڵێین کرێکارانی کۆمۆنیست ئەبێت هەڵسوڕاوانی کۆبونەوە گشتییەکان بن، چونکە ئەمە تەنها ڕێگای واقعی ڕێکخراوکردنی کرێکارانە لەمەودایەکی فراواندا بۆ پێکردنەوەی بۆشایی کاری ڕێکخراوی جەماوەری – ئاشکرای کرێکاری.
چەپی خەڵکی و ڕۆشنبیر دەتوانن چاوپۆشی لە مەسەلەیە بکەن، دەتوانن ئەم سەرقاڵییەی ئیمە بە ئیکۆنۆمیست ناوبەن. هەموو شتێک بسپێرن بە دوای ڕوخاندنی ڕژێمی ئیسلامی. هاوشێوەکانی ئەکسەریەت وحیزبی تودە ئەتوانن پەیوەست ببن بە شورا ئیسلامییەکانەوە وە پاشان کەسانی سەربەخۆیان وەک نوێنەری نەبینراو و نەناسراوی کرێکارانی ئێران! ڕەوانە بکەنە کۆنگرەی هەژدەهەمی نەقابەکانی کار لە سەقیەت!. نەقابە سونەتییەکان دەتوانن چاوەڕوانی کاتێک بکەن کە دەوڵەتی ئیسلامی مۆڵەتی پێکهێنانی نەقابەکانیان پێبدات و نەقابە دروست بکەن. وە نەقابیە “نهێنییەکان” ئەتوانن جارێ چاو پۆشی بکەن لە ڕێکخستنی کاری جەماوەری کرێکاری. بە ئەمە کەشەکە بەشێوەیەکی تر لە ئارادایە.
ئەمە لەو باوەڕەداین کۆمۆنیزم و بیرەکە بنەڕەتییەکانی بزووتنەوەی شورایی، هەم ئەزمونی بەردەوامی کرێکارانی ئێران لە خەباتی ئەم چەند ساڵەی دواییدا، شێوە خەباتی جەماوەری کرێکاریی لەدەی هەمان

هەلومەرجی سەرکوتدا بەدەستەوە داوە. مر□ق ت□نها دەبێ چاوبکاتەوەو ئەوە ببینێ. ئەمە شێوەی بەرپاکردنی بزوتنەوە گشتیەکانی کرێکارانە. خەباتی جەماوەری سەدان هەزار کەسی کرێکاران لەژێر هیچ بارودۆخێکدا ناتوانێت نهێنی بێت. ڕابەری سەرتاسەری کرێکاران دەتوانێت نهێنی بێت، بەڵام دەرکەوتنی جەماوەری کرێکاران کە پێوستی ب□ بەشداری بەردەوامی ڕابەرانی عەمەلی و ئاشکراو پێکھێنانی کۆبونەوەی جۆراوجۆری کرێکارانە، ناتوانێت لە مەودای ئاشکرادا نەیەتە دی. حیزبی کرێکاران ئەبێت ڕێگای واقیعی و بەکردەوە نیشانی کرێکاران بدات بۆ ڕێکخراوکردنی کاری جەماوەری کرێکاران. کۆبونەوە گشتی ئەو ڕێگە واقعیەیە.

کۆمۆنیست: لە بڕیارنامەکەدا تەنها چەند ئەرکێک بۆ هەڵسوڕاوانی بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی دەستنیشانکراوە ئایا دەتوانیت وێنەیەکی بەرچاوترو هەلایەنەترمان لە ڕوخساری ناسراوی ئەم بزوتنەوە بدەیتە دەستەوە؟ بۆ ئەوەی بتوانرێت ڕابەرانی باش و ماندونەناس بۆ ئەم بزوتنەوەیە پەروەردە بکرێ، دەبێ فێربوون و تەبلیغی چ مەقۆلات و بابەتێک بخەینە دەستورەوە، جیا لە ئامانجە ڕاستەوخۆکانی خودی ئەم بزوتنەوەیە؟
مەنسور حیکمەت: لەم بارەوە دەبێت بەوردی و بەردەوام قسە بکرێت.
من سود لەم کاتە وەردەگرم بۆ ڕونکردنەوەی چەند خاڵێک.
هەڵسوڕاوی بزوتنەوەی کۆبونەوە گشتی کەسێکە لە ئایدیایەکی مجەرەد "دابڕاو" وە دەرباری□ی کۆبونەوەی گشتی حەرەکەت ناکا، بەڵکو لە خەباتی بەردەوامی هەر ئێستای کرێکارانەوە دەجوڵێتەوە. باسی شوراو سەندیکا لەناو دەرونی چەپدا هەرچییەک بێت، ناڕەزایەتی کرێکاری هەر ئیستا لەئارادایەو ریکخراوی گونجاو، ڕابەری گونجاو ئاسۆی بەرەو پێشچونی خۆی داوا دەکات. ئەگەر خۆمان بخەینە شوێنی ئەوانەی (باوەڕیان بە شورا) هەیە، خۆمان بەکرێکاری پێشرەو بزانین، کەدەبێ وەڵام بداتەوە بەمەسەلەی ڕێکخراوکردنی نارەزایەتیەکی دیاریکراو لەچەند دەزگایەکی دیاریکراودا، ئەوکاتە باشتر دەرکی نرخی خەبات دەکەین بۆ پێکھێنانی کۆبونەوە گشتیەکان و بەجێهێنانی رۆڵی ئەوان.
هەڵسوڕاوی کۆبونەوەی گشتی کەسێکە کە لە ناڕەزایەتییە هەر ئێستای کرێکاراندا بەکەڵک وەرگرتن لە کۆبونەوەی گشتی وەک ئۆرگانێکی خەباتی کاریگەر بانگەواز دەکا. هەوڵ ئەدا تا ئەو کارە لە زۆرترین یەکەدا دوبارە ببێتەوە، هەوڵ ئەدات ئەم کۆبونەوانە تایبەتمەندی کاری بەردەوام لە خۆبگرێت، بەیەکەوە ببەسترێتەوەو ڕابەری بەڕێوەبردن پێکبهێنن. جووتبوونی کۆبونەوەکان لەگەڵ یەک ئەلگۆی پێشوتر زانراو بووە بەلای هەڵسوراوێکی کۆبونەوەی گشتیەوە، ئەو

با یەخەی نییە ب□ ئەندازەی پێکھێنان و فراوانبوونی ڕۆڵی کۆبونەوەکان. هەڵسوراوی کۆبونەوەی گشتی کەسێکە کە هەمیشە لە پێگەی خۆی وەکو کرێکارێکی پێشرەو کەڵک وەردەگرێ بۆ ناچارکردنی کرێکاران و ڕابەرانی عەمەلیتا پشت ببەستن بەم دەزگایەوە، خاڵە بەهێزەکانی بە کرێکاران دەناسێنێ. وە هەوڵ ئەدات هەتا زۆرترین کەس وگروپ لە کرێکارانی پێشڕەو بۆ جوڵانەوەیەکی هاوبەش بۆ دامەزراندنی ئەم کۆبونەوانە ڕاکێشێت، بۆ پەروەردەی هەڵسوڕاوانی بزوتنەوەی کۆبونەوە گشتییەکان، حیزب ئەبێت بەر لەهەر شتێک تەئکید لەسەر پەیوەندی ئەم بزوتنەوەیە بە خەباتی هەرئێستای کرێکارییەوە بکات، بەبۆچونی من ڕابەران و هەڵسوڕاوانی بزوتنەوەی کۆبونەوە گشتییەکان زیاتر لە دەرونی ڕابەرانی عەمەلی بزوتنەوەی ناڕەزایەتیی□کانی ئیستادا پەیدا دەبن.

یەکێک لەو بابەتانەی کە ئەبێت بەشێکی دانەبڕاو بێت لە بانگەشەی ئێمە، ئەو واقعیەتەیە کە تەنانەت لەناو دڵی سەرکوتیشدا دەتوانرێت کاری ئاشکراو جەماوەری کرێکاری ڕێکبخرێ. پەیوەندی شاراوەی کرێکارانی پێشڕەو، پەیوەندی حیزبی ونهێنی کرێکارانی کۆمۆنیست بە تەنها بۆ ڕێکخستنی خەباتی ئیستا بەس نییە. راستە حەیاتییە، بەڵام بەس نییە. ئەگەر بواری ناڕەزایەتی بەکۆمەڵ لە کرێکاران بسەنیتەوە، بزوتنەوەی کرێکاری هیچی نامێنێتەوە. کاسبکاران دەتوانن بە فتوای نادیاری فڵانە سەرچاوە رۆژی چوارشەممەیەک دوکانەکانیان داخەن. کرێکاران لە خەباتدا پێوستیان بە کۆبونەوەی فیزیکی و بەکارهێنانی هێزو توانای بەکۆمەڵە. تەنها بەو شێوەیە کرێکاران هەست بەهێزو توانایی دەکەن. تەنها بەو شێوەیە کرێکارانی پێشڕەو دەتوانن دەوری خۆیان لە ڕابەری ڕیزی کرێکاراندا بگێڕن.

بەم پێیە دەبێ ئەو بیرۆکانە وەلابنێن کە پشت دەبەستن بە ناوەندی ون و نادیارو کرێکاران تاک تاکە پەیڕەوی لێ دەکەن. ئەبێت بواری خەباتی بەکۆمەڵ و شان بەشانی کرێکاران بهێنرێتە کایەوە. ئەوەی دەڵێت سەرکوت ڕێگەنادات، با بچێتە ماڵەوەو پشو بدات. ئێمە دەڵێین کۆبونەوەی گشتی مەودای تاقیکردنەوەیەکی دراوی ئەو خەباتەیە. بانگەشەی ئێمە ئەبێ پشتبەستن بە کۆبونەوە گشتی هێز و توانای ئەوان زیاد بکات.

کۆمۆنیست: لە کۆتایدا دەتوانی کەمێک سەبارەت بە پەیوەندی حیزب یان هەڵسوڕاوانی حیزبی لەگەڵ ئەم ڕێکخراوە جەماوەریانەو ئەو کێشانەی کە ئەگەری هەیە لەکاتی کارکردنیاندا ڕووبەڕوویان بێتەوە قسەو باس بکەیت؟

مەنسور حیکمەت: وەڵامی پڕاوپڕ بەو پرسیارەش تەنها دەتوانرێت بسپێردرێت بە داهاتو وە بەڕێڕەوی هەڵسوڕانی بەکردەوەی ئێمەوە.

گەلێک پرسیاری پراکتیکی هێشتا بەشێوەی جدی نەخراونەتە ڕوو. بەوهۆیەوە لێرەدا تەنها ئاماژە بەهەندێک لایەنی گشتی مەسەلەکە دەکەم. کە بەشێوەیەکی واقیعی لەگەڵیاندا بەرەو ڕووین: جێخستن وفێرکردنی بیرۆکەی شوراکان، وەڕێخستنی بزوتنەوەیەکی واقیعی کۆبونەوە گشتیەکان و دامەزراندنی پەیوەندی سالم وداهێنەرانە لەگەڵ ئەوانەی بەرگری دەکەن، لە هەموو شێوەکانی ڕێکخراوبوونی جەماوەریەکان. ل□ بارەی ئەوەی یەکەمیانەوە هیچ شتێکی تێدا نییە ئاڵۆز بێت. ئەبێت ئێمە ڕەوایەتی شوراکان بنەماکانی بزوتنەوەی شورایی بە بەردەوامی و بەشێوەی زیندو ڕوون بکەینەوە، بە گەڕانەوە بۆ تایبەتمەندییە پایەییەکانی شورا (ڕێکخراوکردنی زۆرترین هێزی جەماوەری کرێکاران، ڕێگەدادان بە ڕابەرانی عەمەلی ئاشناو شارەزای کرێکاریی، دیموکراسی ڕاستەوخۆ، ئامادەیی بۆ بەدەستەوەگرتنی دەسەڵات و…تاد) ڕوون بکەینەوە.

سەبارەت بە خاڵی دووهەم، بزوتنەوەی کۆبونەوە گشتییەکان، پێشتر قسەم کردووە. ئەبێت لەقاوغی بانگەشە رووت بێینە دەرەوە و دەست بەکاری سازدان، پەرەپێدان و پێکەوە پەیوەستکردنیان بێت. ئەنها ئەو خاڵەی بۆ زیاد دەکەم و جەختی ل□□د□کەمەوە. هەر وەکو وتم بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی بزوتنەوەیەکە بۆئەوەی کاری جەماوەری و فراوانی کرێکاران، ممکین بکات، بەڵام ئەمە بەو مانایە نییە کە ئەم بزوتنەوەیە بەتەواوی پشت بەستوە بەکارو کاردانەوەیەکی ئاشکراو جەماوەری. پێویستە لەسەر کرێکارانی کۆمۆنیست و هەڵسوڕاوانی ئەم بزوتنەوەیە پەیوەندی نزیکترو لەباری جێبەجێکردنەوە پەیوەندی نهێنی خۆیان رێکبخەن بۆ ڕێنیشاندانی ئەم بزوتنەوەیە. لەپشت سەری بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی، تۆڕە پێکەوە بەستراوە، کانونەکان و ئەڵقە کرێکارییەکان و ڕێکخراوە حیزبیەکانی کرێکارانی پێشڕەو وەستاوە.

دەربارەی لایەنە جۆربەجۆرەکانی جۆرکردنی کاری نهێنی بەهەڵسوڕانی ئاشکراو جەماوەرییەوە پێشتر قسەمان کردووە (بگەڕێنەوە بۆ وتارە جیاوازەکان سەبارەت بە ئاژیتاتۆرکان، سیاسەتی ڕێکخستنی حیزب وه… هتد). تەنها جەخت لەوە دەکەمەوە کە ئەم خەباتە نهێنیی□ بۆ سەرکەوتنی بزوتنەوەی کۆبونەوە گشتیەکان و کۆمەکردنی ناڕەزایەتیە کرێکاریەکان لەڕیگەی کۆبونەوە گشتیەکانەوە چارەنوس سازە.

سەبارەت بە خاڵی کۆتایی، واتە پەیوەندی ئێمە لەگەڵ بەرگریکارانی هەموو شێوازەکانی ڕێکخراوەبوونی جەماوەری، وەکو سەندیکاکان و ئەوانی تر، پێویستە هاوڕێیانمان بگەڕێنینەوە سەر باسەکانی پیشوتری حزب دەربارەی ڕەخنە لە سیکتاریزم.

ئێمە سەر بە تەیفی کرێکارانی کۆمۆنیست و رادیکاڵین و ئەندامی رێکخراو و هەڵسوڕاوی ئەو تەیفەین. پەیوەندی ناوخۆیی ئەو تەیفە لەگەڵ خۆی و پەیوەندی ئەو لەگەڵ هەموو مەیلەکانی ناو چینی کرێکار پەیوەندییەکە کە پشت دەبەستێ بە دەرکی بەرژەوەندییە بنەڕەتییەکانی هەموو چینەکەی خۆیان کە میحوەرە سەرەکییەکەی یەکگرتن و بەهێزکردنی ڕیزی کرێکارانە لەخەبات دژی بۆرژوازی. ئێمە بۆچوونەکانی خۆمان، سیاسەتەکانی خۆمان و ئەڵتەرناتیقی خۆمان زۆر بەگەرمی تەبلیغ دەکەین، و هەوڵ دەدەین ببنە بۆچوون و سیاسەتی بەشی هەرچی فراوانتری کرێکاران و کۆڕ و کۆمەڵە پێشرەوەکانیان، بەڵام لەهەمان کاتدا لەهەر جێگایەک جوڵانەوەیەک بێتەکایەوە کە ئامڕازێک بۆ خەباتی کرێکاران پێک بێنێ، ئەگەر تەنها ل□ بەشێکیشدا یەکگرتنی ئەوان زیاد بکاو مافێک لەمافە پێشێلکراوەکانی کرێکاران وەربگرێ، خودی ئێمە یەکەمین کەسانێک دەبین کە بەرەو پیری دەچین و لەو جوڵانەوەیەدا بەشداری دەکەین.

هیچ هەوڵ و کۆششێکی کرێکاریی نییە کە ئێم□ گ□و□ نەدەینە چارەنووسی. ئێمە ئەڵتەرناتیقی خۆمان بە بەشداری بەشی هەرچی زیاتر لە کرێکارانی پیشڕەو وە خەباتکار دادەمەزرێنین، ئێمە باشترین سیاسەتی عەمەلی خۆمان بەردەوام و لەهەموو هەلومەرجێکدا ڕوون دەکەینەوە، بەڵام لەهەمان کاتدا دەبینە ئەندامی هەڵسوڕاوی هەر سەنگەربەندییەکی واقعی کرێکاران. ئەوەی گ□رنگە ناسین و جیاکردنەوەی جوڵانەوە کرێکارییە ڕەسەنەکان بۆ یەکگرتن و خەبات (لەهەر شێوەیەکدا بێت) لەجوڵانەوە ناواقعیی□کان، خەیاڵی و زیان بەخشەکان بەخەباتی کرێکاری. ناسین و جیاکردنەوەی ئەم مەسەلەیە لەهەر بوارێکدا ب□□ت بۆ ئەو کۆمۆنیست و کرێکارە پێشرەوی کە لەنزیکەوە پەیوەندی هەبێ لەگەڵ جوڵانەوە کرێکارییەکان و بەرژەوەندی هەموو چینەکەی ڕەچاوکردبێ کارێکی دژوار نییە. بەو مەرجەی هەڵسوڕاوانی ئێمە لەهەر باسێکی دیاریکراودا بە هەستیاری و دڵسۆزی پیویست ئەم جوڵانەوەیە بخوێنەوەو شی بکەنەوە.

سیاسەتی ئێمە بریتییە لە پەرەپێدانی بزوتنەوەی کۆبونەوەی گشتی و گەشەدان بە بزوتنەوەی شورایی. سیاسەتی ئێمە لاوازکردنی هەوڵەکانی مەیلەکانی تر نییە بۆ پێکهێنانی سەندیکاکان و ڕێکخراوە جەماوەرەکان. ئومێدمان ئەوەیە کە بەهەوڵی ئێمە بزوتنەوەی کۆبونەوە گشتی و بزوتنەوەی شورایی بەشێکی هەرچی زۆرتر لە هێزەکانی چینی کرێکار بۆ ڕێکخراوبون ویەکگرتن بەخۆیەوە کەنالیزە بکات.

بڵاوکراوەی کۆمۆنیستی ژمارە ۳۷ ، مارسی ۱۹۸۸

کۆکراوەکان، جڵدی ٦ ، لاپەڕەی ١٦٧ تا ١٨٨
٣٠/٨/٢٠١٩
وەرگێڕانی: کاوە عومەر
چاوپێداخشاندنەوەوهەڵەبڕی: بۆ پێشەوە

چارەنووسی داعشە زیندانی کراوەکان بەرەو کوێ… ئەحمەد کامەران

داعش ئەو گرووپە تیرۆرستیەی کە لەئەنجامی ئەو ململانێیەی نێو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەتایبەتی کە لە عێراق و سوریا درووست بووە کە وای کرد گرووپێکی توندڕەو بەناوی داعشەوە سەرهەڵبدات کە خۆیان لە ژێر ئاڵای ئیسلامەوە دەبینیەوە, کە چەندان کاری قێزەونیان ئەنجام دا بە درێژایی ئەو چەند ساڵانەی ڕابردوودا,بەڵام خۆی لە ڕاستیدا ئەو گرووپە بە شێوەیەکی یەکجارەکی کۆتایی نەهاتووە ئەگەر کۆتایش پێهاتبێت بەڵام هێشتا فکرو ئایدیاکەی بەدوای خۆی بەجێ هێشتوە کە ئەمەیان لە هەمووی مەترسیدار ترە.

هەرچەندە ئێستا بەشێکی زۆری ئەو داعشانە لە نێو کوچی زیندانەکاندان بە تایبەتیش بەشێکیان لە زیندانەکانی حەسەکەن, ئەمەش ئەوەمان پێ دەڵێت: کە جارێ داعش بە کۆتایی نەهاتووە چوونکە بوونی ئەو کەسانە لە نێو زیندان بە مەترسی دادەنرێت, هەرچەندە لەماوەی ڕابردوودا کوشتنی ئەبوبەکر بەغدادی ڕاگەینرا کە سەرۆکی ڕێکخراوی داعشەکان بوو , بەڵام بە کوشتنی یەك کەس ئەم جۆرە ڕێکخراوانە بە کۆتایی نایەت چوونکە لە پاڵی دا بە چەندان کەسی تر پەیدا دەبن کە خۆیان بە سەرۆکی گرووپی هاوشێوەی لەم جۆرانە دادەنێن, یاخود هەتاوەکو ئێستاش ئەم فکرو ئایدیایەی لە نێو هزری خەڵکەکان دا ماوە بەتایبەتی ئەوانەی لە ژێر دەستی ئەم گرووپەدا بوون بۆیە دەبێت کار لەسەر کۆتایی پێ هاتنی فکری توندڕەوی بکرێت کە بۆئەوەی جارێکی تر گرووپ و ڕێکخراوی هاوشێوەی داعش درووست نەبێتەوە, بەتایبەتی ئەوانەی ئێستا کە لەنێو کووچی زیندانەکان دان پێویستە بە شێوەیەك پەروەردە بکرێن کە جارێکی بتوانن بە

شێوەیەکی ئاسایی و تەندروستانە بێنەوە نێو باوەشی کۆمەڵگاکانیان وە خۆیان لەو جۆرە فکرو ئایدیانە بپارێزن. ئەگەر کار لەسەر پەروەردەیەکی تەندروست نەکرێن ئەو زیندنی کراوانە ئەوە دووبارە ئەو جۆرە کەسانە دەبنە هۆکاری مەترسی بۆ نێو سەرجەم کۆمەڵگاکان , خۆی لە ڕاستیدا هەندێکیان کەسانی نەفام و کەم عەقلن چوونکە ئاستی ڕۆشنبیریان زۆر لاوازبووە کە خۆیان ڕادەستی ئەم جۆرە ڕێکخراو و گرووپانە کردوە .
بەداخەوە ئەمە یەکەم گرووپ نەبووە کە لە نێو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست سەری هەڵدابێت لە ساڵانی ڕابردوو هاوشێوەی گرووپی لەم جۆرانە لە ژۆر ناوی جۆراو جۆری دیکەوە سەریان هەڵداوە کە لە دەرئەنجام دا کاولکاری وێرانکاریان ئەنجام داوە ئەوی لێرەدا جێگای سەرسوڕمانە کە نازانم بۆچی ئەم گرووپانە سەرهەڵدەدەن و لە پاشانیش کۆتایی پێیان دێت بە بێ ئەوەی هیچ دەسکەوتێکیان بەدەست هێنابێت بەڵام تاکە دەسکەوتیان ئەوە بووە کە خەڵکی بەدبەخت و داماویان سەرگەردان و ماڵوێران کردوە هیچی دیکە.

گۆچان … سەلام عومەر

گۆچانێکی بابم
کە ئی باپیرم بوو
کەوتەتە ناو دەستی من و
ڕەمدەژەنێ
هێند دەجوڵێ
جەستەو دەست و
روحی نامەم دەلەرزێنێ
دەیهاوێمە نێو نوێنەکان
دیوەکان و….
تەواوی پەنجەرەکان و
بنمیچی خانوەکەشم دەبزوێنێ

ئەو گۆچانە

ئی باپیری باپیرم بوو
لە شانەدەر دۆزیانەوە
کە دەشیبەمەوە ناو چیا
تاشەو تاوێر
بەسەر یەکدا دادەخزێنێ
هێڵە کۆنکرێتیەکانی تخوب
ستوونە سەرابیەکان
دادەڕزێنێ.

گۆچانەکەی بابم
هاتۆتە نێو دەستی من و....
کەوی نابێ
ئارام ناگرێ
راناوەستێ
گۆچانەکەم
نەقەت دەبێتە ئی من و
نە دەبێتە قۆچان و
ناشچێتە نێو هیچ گرێبەستێ.

هۆنــراوە بۆ منــداڵان.. چۆن دەیخوێننەوە؟.. رەزا شـوان

مامۆســتا: چۆن دەیخوێننەوە؟
ک، و، ر، د، س، ت، ا، ن
قوتابییەکــان:
کوردستان.. کوردســتان
پــیــرۆزتــرین نیشــــتمان
بەهــەشـــــتی زەمــیـــــنە
لە دڵـمـــــان شـــــیــریــنــە
مامۆســتا: چۆن دەیخوێننەوە؟

ئا ، زا ، دی
قوتابییەکان:
ئازادی.. ئازادی
مایەی خۆشی و شادی
هەوایە و مەبەستە
بە ژیان پێویستە
مامۆستا: چۆن دەیخوێننەوە؟
رز ، گا ، ری
قوتابییەکان:
رزگاری.. رزگاری
لە زوڵم و زۆرداری
رزگاری کوردستان
لە رەگەزپەرستان
مامۆستا: چۆن دەیخوێننەوە؟
یەک ، گر ، تن
قوتابییەکان:
یەکگرتن.. یەکگرتن
یەکدەنگی و رێکەوتن
خەبات و نەسرەوتن
مایەن بە سەرکەوتن

رەزا شوان
نەرویج : ٢٠١٩